AVİM Yorum • No: 2020 / 3 • Şubat 2020

ERMENİ DİASPORASINDA TERÖRİST SEMPATİZANLIĞI

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

7 Ocak 2020de *Armenian Weekly* gazetesinin internet sitesi, gazetenin eski yayın yönetmenlerden Georgi-Ann Bargamian Oshaganın Reflections on the Weekly and the Armenian Armed Struggle Movement (Weekly Gazetesi ve Ermeni Silahlı Mücadele Hareketi Üzerine Düşünceler) başlıklı bir makalesini yayınlamıştır.[1] Bilindiği üzere *Armenian Weekly*, hem Ermenistanda hem de [Ermeni Diasporasında] militanlığın bayraktarlığını yapan Ermeni milliyetçisi Ermeni Devrimci Federasyonunun (EDF - Taşnak Partisi/Taşnaksutyun) basın organlarından biridir.[2] Bahsi geçen makale ilk olarak kısmen Armenian Weekly gazetesinin 85inci yıldönümüne adanarak basılmış olan Aralık 2019 Özel Yıldönümü Dergisinde yayınlanmıştır. İçeriği aklı başında herhangi birisi tarafından incelendiği zaman; makalenin Ermeni Soykırımı İçin Adalet Komandolarının (Adalet Komandoları Taşnak Partisi tarafından kurulmuştur) 1970ler ve 80lerde Türk diplomatlarına ve aile mensuplarına karşı düzenlediği elim terör saldırılarını meşrulaştırma ve yüceltme amacında olduğu anlaşılmaktadır.

Bargamian Oshagan makalesinde *Armenian Weekly* gazetesinin Adalet Komandolarının terörist saldırılarının hem Ermeni hem de genel kamuoyu açısından sonuçlarını nasıl ele almaya çalıştığını anlatmaktadır. Makaledeki çeşitli paragraflar, *Armenian Weeklynin* Adalet Komandolarının terör faaliyetlerini ve bu terörizmin Ermeni Diasporası mensupları üzerindeki etkilerini nasıl yansıttığının anlaşılmasına yardımcı olmaktadır:

> [☀ [Armenian Weekly yayın yönetmeni olarak] o anın önemine tam olarak değer vermemiştim. O sırada bizim [ABD] doğu bölgesi [Ermeni] toplulukları; 1973te başlayan, 1986 civarlarında sona eren ve giderek daha fazla ABDde gerçekleşen, dünya çapındaki Ermeni silahlı mücadele hareketiyle ilgili haberlerle ve buna karşı gelen tepkilerle cebelleşiyorlardı.
>
> Geçmişte o mücadeleyi verenlerin isimlerin şu an hatırlamak [☀ o sırada gazetecilik anlamında neyin mevzubahis olduğunu bana hatırlatıyor*: okuyucularımıza gelişmekte olan derin ve hassas fedakârlık ve şiddet hikayelerini aktarmak. Bunu ise o faaliyetlerin tam bağlamını verecek ve bununla birlikte topluluğumuzun kimliğinin ve kendisini algılayışının her suikast ve bombalamayla sarsıldığını anlatacak şekilde yapmamız gerekiyordu.*
>
> […]

☀ [Tutuklanan militanların] manevi ve maddi anlamda desteklenmesi için kurulan yasal savunma fonları ve başlatılan mektup yazma kampanyalarını haber yapan makaleler yayınlandık. Ölenleri [militanları] şehitler olarak onurlandırdık...

[…]

... *silahlı saldırıların tüm amacı ülke içinde ve dünya çapında [Adalet Komandolarının terörist saldırılarının nedenini] kuvvetlendirmekti. The Weekly*nin - kendi basınımızda, kendi sesimizle- [çeşitli Ermeni militanların] neden böylesine aşırı riskler aldıklarını tümüyle dile getirmeye yükümlülüğü ve yetkisi vardı: *Osmanlı devletinin halefi olan Türk devletinden Ermeni Soykırımını tanıma ve tazminat ödeme talebini ortaya koymak ve bu talebi ulusal ve uluslararası siyasi platformlar ile insan hakları platformlarının gündemine sağlam bir şekilde yerleştirerek geç kalınmış bir çözüm elde etmek.*

[…]

Soruşturduğu terörizm ile ilgili Ermeni-Amerikan toplumunun tepkisinden bahseden CIA [☀ şu sonuca varmıştır: Ermenilerin çoğunluğu terörizmin tek başına Ermeni meselelerini çözemeyeceğini ve Ermeni davasına adalet sağlayamayacağını kabul etse de; *birçok Ermeni, şiddete başvurulmasaydı hiç kimsenin Ermenilerin şikayetlerinin farkında olmayacağına ikna olmuş vaziyettedir.*

[…]

Silahlanma öncesi mücadele dönemindeki siyasi çabalarımız ilerlemekte iken, o hareketin ortaya çıkışı bizim ortak siyasi özgüvenimize doping etkisi yaratmıştır. 1984 yılında, Amerika Ermeni Ulusal Komitesinin [Armenian National Committee of America-ANCA] Vaşington ofisi, yararlanılmayan siyasi nüfuzdan istifade edilmesine yönelik olarak, ulusal bir *Hai Tahd* [Ermeni Davası] gündemini daha iyi eşgüdüm sağlamak amacı ile kurulmuştur. ...

Huzursuz ve dinginlenmiş (ve çok da dinginlenmemiş) gururu olan toplumumuzu sersemleten ve dönüştüren silahlı eylemler olmasaydı, diaspora ateşimiz daha ne kadar yanmaya devam ederdi? O mücadele *Weekly* ile okurlarını, hak ettiğimiz kişiler haline nasıl geleceğimizi daha iyi anlayabilmek için o an kim olmamız gerektiğini sorgulamamıza davet etmiştir. Bu niyetle o ve başka soruları sorup cevaplama çabalarımız *Weekly*nin sayfalarında o zaman olduğu gibi şimdi de yansıtılmaktadır.[3] [italikler vurgu yapmak için eklenmiştir]

Yukarıdaki paragraflardan birtakım sonuçlar çıkarmak mümkündür:

1) EDF tarafından kurulmuş olan Adalet Komandolarının gerçekleştirmiş olduğu terör faaliyetleri çağdaş Ermeni diaspora kimliğinin şekillendirilmesinde etkin bir rol oynamıştır. Dahası, bu terörizm çağdaş Ermeni diaspora kimliğinin yıllar boyunca *muhafaza etmekte de* etkin bir rol oynamıştır. Bu bağlamda nefret, intikam, aşırıcılık ve dünya çapında Türk sivillere yöneltilecek şiddet gibi tedirgin edici kavramlar barındıran terörizm; çağdaş Ermeni diaspora kimliğinde normalleşmiş ve yerleşmiş hale gelmiştir.

2) İlk sonuç ile ilişkili olarak, 1970li yıllarda diaspora Ermenilerinde çok rahatsız edici bir dönüşüm gerçekleşmeye başlamıştır: insanları (özellikle Türkleri) sırf diaspora Ermenilerinin yürekten inandıkları bir şeyi (1915 Olaylarıyla ilgili soykırım anlatısı) reddettikleri için öldürmeyi ahlaken mubah görmeye başlamışlardır. Bu zihniyete göre Ermeniler, bir kişi soykırım anlatısı konusunda onlarla hemfikir değilse bu kişinin öldürülmesini isteme hakkına sahiplerken, Türklerin atalarını haksız yere acımasız katliamcılarmış gibi yansıtan bir anlatıyı reddetme hakları yoktur. Bu zihniyetteki Ermeni grupları, farklı düşüncelerinden dolayı başka bir grup insanı (yani Türkleri) mağdur etmekte bir sakınca görmemektedirler. Ancak, tutumlarına bakılırsa, aynı şekilde kendileri mağdur edilse ortada vahim bir adaletsizlik olduğunu iddia ederler. Buna rağmen, EDF (ve haber organları olan *Armenian Weekly*) ve bu zihniyete sahip diaspora Ermenileri, çifte standart dolu bu zihniyetin farkına varmaktan aciz görünmektedirler.

3) EDF ve takipçileri, Adalet Komandolarını ve terörizme başvuran diğer militan Ermeni örgütlerini kutlanması ve özenilmesi gereken kahramanlar ve şehitler olarak yansıtmaktadırlar. Adalet Komandoları gibi örgütlerin saikleri ve eylemleri incelendiği zaman, bugünün bednam DAEŞinden (IŞİD) bir farkları olmadığı görülmektedir. Terörizmin ne anlama geldiğine dair uluslararası bir mutabakat olmasa da, kabaca şöyle bir tanımlama yapabiliriz: grupların bir nüfusa veya devlete karşı taleplerinin yerine getirilmesi için şiddetin veya şiddet tehdidinin sistematik bir şekilde bir korkutma ve zorlama aracı olarak kullanılması.[4] DAEŞin tüyler ürpertici teatral davranışlarını bir kenara bırakacak olursak, Adalet Komandoları ve DAEŞ, amaçlarına ulaşmak için soğuk kanlı bir şekilde masum insanlara ve sivil hedeflere karşı şiddet uygulama eğilimi bakımından birbirlerinden farksızdırlar. DAEŞ canavarca davranışlarından dolayı haklı olarak lanetleniyorsa, Adalet Komandolarına benzer bir şiddete başvurmalarına rağmen neden farklı davranılsın? Tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde, atalarınızın büyük bir tarihi haksızlığa maruz kaldığını belirtmek, sizi terörizme başvurmanın veya terörizmi desteklemenin yaratacağı ahlakı çöküntünden kurtaramaz. Dolayısıyla EDF ve takipçilerinin, ki bu Ermeni diasporasının önemli bir kısmına tekabül etmektedir, Türk-Ermeni ilişkilerinde hiçbir şekilde ahlaki üstünlüğe sahip olduğunu söyleme hakkı yoktur.

4) 1915 Olayları gibi tartışmalı meselelerde Türk-Ermeni uzlaşma süreci düşünülecek olursa, bu makale EDFnin uzlaşmayla ilgilenmediğinin açık bir göstergesidir. Basın organlarının yazılarından, EDFnin sadece Türklerden ilkel bir şekilde intikam almakla ve Türk-Ermeni ilişkilerindeki çıkmazın tüm suçunu Türk tarafının üzerine atmakla ilgilendiği aşikardır. Bu zihniyete sahip aktörlerle uzlaşmaya varılması mümkün değildir, keza tek ilgilendikleri iradelerini size dayatmaktır.

Sonuç olarak, ARF hakkında yazılan önceki bir makalemizde tam da bu nedenlerden ötürü aşağıdaki saptamalarda bulunmuştuk:

> Taşnak Partisi Ermeni Diasporasının en baskın örgütü, Ermenistanda ise halen dikkate alınması gereken siyasi bir aktördür. Parti; her daim kendisini Ermeni milletinin ve Ermenistanın yılmaz bekçisi olarak pazarlasa da, Parti 1890da kurulmasından bu yana hem Türkler hem de Ermeniler için bir baş belası olmuştur. Örgüt kurulmasından kısa bir süre sonra Osmanlı İmparatorluğunda terör

faaliyetlerine başlamıştır. Örgüt; Birinci Dünya Savaşı öncesinde, sırasında ve sonrasında Ermeni bağımsızlık mücadelesi adı altında uyguladığı aşırı şiddet ve ahmak maceraperestliği sebebiyle Türk-Ermeni ilişkilerinin bozulmasında kilit bir rol oynamıştır. Nitekim Ermenistan Demokratik Cumhuriyetinin (Birinci Ermenistan Cumhuriyeti) ilk başbakanı Ovannes Kaçaznuni bu kusurları sebebiyle Taşnak Partisini ağır bir şekilde eleştirmiştir (gerçi Kaçaznuni kinayeli bir şekilde aynı dönemde yaşananlardan dolayı Türk tarafını da eleştirmiştir). Ancak Taşnak Partisi o ana kadar yaptığı vahim hatalardan ders çıkaramamış, aşırı faaliyetlerine devam etmiştir. Parti 1960lardan sonra Diaspora gençliğini Türklere karşı sistematik bir beyin yıkama sürecine maruz bırakmış ve üçüncü terör dalgası çerçevesinde faaliyet göstermiş olan Adalet Komandoları terör örgütünü kurmuştur. Bu örgüt ise bilindiği üzere Türk hedeflerine yaptığı elim saldırılarla Türk toplumunda derin yaralar bırakmış, Türk-Ermeni ilişkilerini daha da germiştir. O günden bu yana Taşnak Partisi hem Ermenistanda hem de Diasporada militanlığın bayraktarlığını yapmaya devam etmektedir. Şubat 2019da Taşnak Partisinin yayın organı olan Asbarezde yayınlanan EDF Üyesi Kimdir-Taşnaksütyun başlıklı yazı, Taşnakların totaliter bir zihniyetle bencil parti çıkarlarını Ermenilerin çıkarlarının önüne koymaya devam ettiğini göstermektedir.[18] Bu parti bu zihniyetle faaliyet göstermeye devam ettikçe Türk-Ermeni ilişkilerinde bir provokasyon unsuru olmaya devam edecektir.[5]

**Resim: AzerNews*

[1] Georgi-Ann Bargamian Oshagan, Reflections on the Weekly and the Armenian Armed Struggle Movement, *Armenian Weekly*, January 7, 2019, https://armenianweekly.com/2020/01/07/reflections-on-the-weekly-and-the-armenian-armed-struggle-movement/

[2] Mehmet Oğuzhan Tulun, Ermenistanda Terörist Sempatizanlığı – II, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, Analiz No: 2019/25, 9 Eylül 2019, https://avim.org.tr/tr/Analiz/ERMENISTAN-DA-TERORIST-SEMPATIZANLIGI-II . Ayrıca bakınız: AVİM, Dashnak Fedais: Heroes Or Calamities Of The Armenian People? *Center for Eurasian Studies (AVİM)*, Analysis No: 2019/29, December 20, 2019, https://avim.org.tr/en/Analiz/DASHNAK-FEDAIS-HEROES-OR-CALAMITIES-OF-THE-ARMENIAN-PEOPLE

[3] Bargamian Oshagan, Reflections on the Weekly and the Armenian Armed Struggle Movement. Çeviri notu: Alıntısı yapılan orijinal İngilizce metinde anlatım bozuklukları ve karmaşık ifadeler bulundurduğundan dolayı, Türkçe çeviri metni de kaçınılmaz olarak benzer kusurlar barındırmaktadır.

[4] Terror, *Merriam-Webster*, accessed January 23, 2020, https://www.merriam-webster.com/dictionary/terror ; Terrorism, *Merriam-Webster*, accessed January 23, 2020, https://www.merriam-webster.com/dictionary/terrorism

[5] Tulun, Ermenistanda Terörist Sempatizanlığı – II.

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "ERMENİ DİASPORASINDA TERÖRİST SEMPATİZANLIĞI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2020 / 3. Şubat 18. Erişim Ekim 31, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/ERMENI-DIASPORASINDA-TERORIST-SEMPATIZANLIGI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır